

- Компендиум 2012 - лекарственные препараты; под ред. В.Н.Коваленко, А.П.Викторова. - К.: Морион, 2012. - 1576 с.
- Косенко К.М. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань у населення України і шляхи їх профілактики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра мед. наук /Косенко К.М. - К., 1994. - 45 с.
- Костюк В.А. Простой и чувствительный метод определения активности супероксиддисмутазы, основанный на реакции окисления кварцитина / В.А.Костюк, А.И.Потапович, Ж.В.Ковалева //Вопр. мед. химии. - 1990. - №2. - С. 88-91.
- Мельничук Г.М. Гінгівіт, пародонтит, пародонтоз: особливості лікування: навч. посібник / Мельничук Г.М., Рожко М.М., Нейко Н.В. - Івано-Франківськ, 2006. - 281 с.
- Насонов Е.Л. Нестероидные противовоспалительные препараты. Перспективы применения в медицине /Насонов Е.Л. - М.:Анко. - 2012. - 157 с.
- Покровский А.А. Методы разделения и ферментной идентификации субклеточных фракций /А.А.Покровский, А.И.Арчаков //Современные методы в биохимии. - М.: Медицина, 1968. - С. 5-59.
- Сенников С.В. Методы определения цитокинов /С.В.Сенников, А.Н.Силков //Цитокины и воспаление. - 2005. - №1. - С. 1-5.
- Стальная И.Д. Метод определения маломолекулярного диальдегида с помощью тиобарбитуровой кислоты /И.Д.Стальная, Т.Г.Гаришвили //Современные методы в биохимии; под ред. В.Н.Ореховича. - М., 1977. - С. 66-68.

Кутельмах О.И.

МЕТОД ЛЕЧЕНИЯ ГЕНЕРАЛИЗИРОВАННОГО ПАРОДОНТИТА С ПРИМЕНЕНИЕМ НАНОРАЗМЕРНОЙ КОМПОЗИЦИИ "МЕТРОКСАН"

Резюме. В статье изложен клинический опыт использования лечебной композиции на основе высокодисперсного кремнезема "Метроксан" и геля "Холисал" при местном лечении генерализованного пародонтита у людей разного возраста без соматической патологии. Эффективность предложенной методики лечения подтверждена результатами клинических и лабораторных исследований до и после лечения.

Ключевые слова: генерализованный пародонтит, местное лечение, высокодисперсный кремнезем, метроксан, холисал.

Kutelmakh O.I.

METHOD OF TREATMENT OF GENERALIZED PERIODONTITIS USING NANOSCALE COMPOSITION "METROXAN" AND GEL "CHOLISAL"

Summary. In the article the clinical experiment of the use of medicinal composition is presented based on silica "Metroxan" and gel "Cholisal" in the local treatment of acute generalized periodontitis in people of different ages without somatic pathology. The effectiveness of the proposed methods of treatment is confirmed by the results of clinical and laboratory studies before and after treatment.

Key words: generalized periodontitis, local treatment, high disperse silica, metroxan, cholisal.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2012р.

© Мостова О.П.

УДК: 613.955 : 371.212

Мостова О.П.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

ГІГІЄНИЧНА ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО- ТА НАВЧАЛЬНО-ЗНАЧУЩИХ АСПЕКТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОВСЯКДЕННОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ 14-17 РОКІВ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Резюме. В ході проведених досліджень здійснена гігієнічна оцінка соціально- та навчально-значущих аспектів організації повсякденної життєдіяльності учнів 14-17 років, які перебувають в умовах сучасного загальноосвітнього навчального закладу, визначені найбільш поширені зміни негативного змісту, що потребують урахування під час розроблення та запровадження здоров'язберігаючих технологій.

Ключові слова: загальноосвітній навчальний заклад, учні 14-17 років, учбова та позаучбова діяльність.

Вступ

Невід'ємним компонентом адекватного проведення наукових досліджень як у галузі профілактичної медицини, так і в галузі профілактичної антропології слід вважати детальне вивчення особливостей житлово-побутових умов життя учнів, що перебувають в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах [Сергета, Бардов, 1997; Коренев, 2007]. Визначено, що цілий ряд соціально-економічних і житлово-побутових факторів, таких, як наявність неповної сім'ї, конфліктні взаємовід-

ношення в сім'ї, недостатнє матеріальне забезпечення, стан помешкань постійного перебування, який не відповідає гігієнічним вимогам, відіграють значну роль в розвитку цілого ряду несприятливих зрушень у стані здоров'я і, насамперед, так званої середовищної психічної дезадаптації [Менделевич, 2001; Заброта, Масликова, 2007; Коренев, 2007; Сердюк та ін., 2012]. Не можна не відзначити і той факт, що незадовільний стан умов перебування під час виконання як звичних, так і, пере-

дусім, незвичних, нестандартних форм повсякденної діяльності слід вважати важливим чинником ризику щодо розвитку негативних зрушень з боку функціональних можливостей організму дівчат і юнаків, формування шкільної дезадаптації, виникнення патологічних зрушень у стані соматичного здоров'я тощо [Сергета, Бардов, 1997; Сердюк та ін., 2012; Полька, Сергета, 2012].

Метою дослідження було здійснення гігієнічної оцінки соціально- та навчально-значущих аспектів організації повсякденної життєдіяльності учнів 14-17 років, що перебувають в умовах сучасного загальноосвітнього навчального закладу.

Матеріали та методи

Наукові дослідження, програма проведення яких передбачала вивчення соціально- і навчально-значущих аспектів організації повсякденної життєдіяльності 256 учнів у віці 14-17 років на підставі використання гігієнічних (оцінка режиму дня), медико-соціологічних (анкетування, опитування, тощо) та епідеміологічних (оцінка стану здоров'я) методів, здійснювались на базі ряду середніх загальноосвітніх шкіл м. Вінниці. Статистичний аналіз отриманих результатів проводився на підставі застосування стандартного пакету прикладних програм багатовимірної статистичного аналізу "Statistica 6.0 for Windows" (належить Центру нових інформаційних технологій Вінницького національного університету імені М.І. Пирогова, ліцензійний №АХХ910А374605FA).

Результати. Обговорення

У ході проведених досліджень під час здійснення оцінки особливостей житлово-побутових умов перебування, виявлено що переважна більшість досліджуваних осіб мешкали в цілком задовільних умовах (окрема квартира, індивідуальний будинок тощо). Так, питома вага таких школярів серед дівчат і юнаків у віці 14 років становила відповідно 87,4% та 84,3%, серед дівчат і юнаків у віці 15 років - 84,3% та 71,8%, серед дівчат і юнаків у віці 16 років - 81,2% та 81,2%, серед дівчат і юнаків у віці 17 років - 87,4% та 75,0%. Серед 14-річних дівчат і юнаків в умовах найманого житла мешкали відповідно 3,1% та 3,1% осіб, серед 15-річних дівчат і юнаків - 9,3% та 12,5% осіб, серед 16-річних дівчат і юнаків - 6,3% та 3,1% осіб та серед 17-річних дівчат - 6,3% осіб. Крім того, необхідно було зазначити, що в кімнатах гуртожитків проживали 6,3% юнаків у віці 14 років, 9,3% юнаків у віці 15 років, 3,1% дівчат у віці 16 років, 6,3% юнаків у віці 16 років, 3,1% дівчат у віці 17 років та 3,1% юнаків у віці 16 років.

З метою оптимальної організації власної повсякденної діяльності окрему кімнату в структурі помешкань постійного перебування (квартира, індивідуальний будинок тощо) мала переважна більшість досліджуваних осіб, а саме: 93,7% дівчат і 81,2% юнаків у віці 14 років, 90,6% дівчат і також 90,6% юнаків у віці 15 років, 81,3%

дівчат і також 81,3% юнаків у віці 16 років, 90,6% дівчат і також 96,9% юнаків у віці 17 років.

Оцінюючи такий суттєвий компонент забезпечення оптимальних житлово-побутових умов перебування, як кількість житлової площі, що припадає на 1 особу, слід було відзначити наступне: найбільша кількість 14-річних дівчат (34,4%) мешкала в умовах, коли на 1 людину припадає від 15 до 20 м², найбільша кількість 14-річних юнаків (31,2%) - в умовах, коли на 1 людину припадає від 5 до 10 м². Більшість 15-річних дівчат (40,6%) проживала в умовах, коли на 1 людину припадає від 5 до 10 м², більшість 15-річних юнаків (31,2%) - в умовах, коли на 1 людину припадає від 15 до 20 м². Найбільша кількість 16-річних дівчат (59,3%) мешкала в умовах, коли на 1 людину припадає від 5 до 10 м², найбільша кількість 16-річних юнаків (37,5%) - в умовах, коли на 1 людину припадає від 15 до 20 м². Зрештою, більшість 17-річних дівчат (31,2%) проживала в умовах, коли на 1 людину припадає від 5 до 10 м², більшість 15-річних юнаків (31,2%) - в умовах, коли на 1 людину припадає від 10 до 15 м². Отже, спостерігалось певне розмаїття отриманих даних, проте, всі вони засвідчували відсутність надто несприятливих умов для проживання серед загалу досліджуваних школярів.

Наявність централізованого опалення у своїх помешканнях відзначали від 71,9% дівчат у віці 15 років до 93,8% дівчат у віці 16 і 17 років та від 81,2% юнаків у віці 15 і 16 років до 87,5% юнаків у віці 17 років, наявність гарячого централізованого водопостачання - відповідно від 81,2% дівчат у віці 17 років до 96,9% дівчат у віці 16 років та 68,8% юнаків у віці 15 років до 90,6% юнаків у віці 17 років. Натомість на наявність централізованої каналізації вказували від 71,9% дівчат у віці 15 років до 96,9% дівчат у віці 16 років та 68,8% юнаків у віці 15 років до 81,3% юнаків у віці 14 і 16 років, на наявність газового постачання або використання електричних кухонних плит - відповідно від 90,6% дівчат у віці 14 років до 100% дівчат у віці 16 років та від 93,8% юнаків у віці 15 років до 100% юнаків у віці 14 і 17 років.

Важливою складовою здійснення адекватної оцінки умов перебування людини і, в першу чергу, житлово-побутових умов, які можуть впливати на процеси формування адаптаційних ресурсів організму, є проведення як об'єктивних досліджень, так і суб'єктивно-значущої оцінки мікрокліматичних умов та інших аспектів перебування [Коренев, Даниленко, 2007; Сергета, Бардов, 1997].

Так, на проживання в районі із забрудненим атмосферним повітрям (наявність у безпосередній близькості підприємств зі шкідливими викидами, які працюють, автопарків, автостоянок, автостанцій тощо) вказували лише відповідно 6,3% та 12,5% дівчат і юнаків у віці 14 років, 12,5% та 12,5% дівчат і юнаків у віці 15 років, 12,5% та 12,5% дівчат і юнаків у віці 16 років, 12,5% та 9,3% дівчат і юнаків у віці 17 років. Для всіх інших осіб

властивим було мешкання в регіонах, позбавлених впливу атмосферних забруднювачів на стан здоров'я школярів.

Переважає частка досліджуваних учнів визначали мікрокліматичні умови власних помешкань як комфортні або переважно комфортні. Зокрема, питома вага таких школярів серед дівчат і юнаків у віці 14 років становила відповідно 96,8% та 84,3%, серед дівчат і юнаків у віці 15 років - 90,6% та 78,1%, серед дівчат і юнаків у віці 16 років - 100% та 93,8%, серед дівчат і юнаків у віці 17 років - 81,3% та 84,3% відповідно. Як переважно дискомфортні визначали особливості мікрокліматичних умов у своїх приміщеннях помешкань відповідно 3,1% та 15,6% 14-річних дівчат і юнаків, 6,3% та 15,6% 15-річних дівчат і юнаків, 6,3% 16-річних юнаків, 15,6% та 15,6% 17-річних дівчат і юнаків, як виключно дискомфортні - лише 1 учениця (31%) і 2 учня (6,3%) у віці 15 років, а також 1 учениця (3,1%) у віці 17 років.

Оцінюючи особливості транспортного радіусу пересувань учнів протягом дня слід було відзначити, що для 14-річних дівчат як найпоширеніші мали бути відзначені відстані пересування довжиною 5 км (25,0%), 3 км (21,9%) і 4 км (12,5%), для 14-річних юнаків - відстані пересування довжиною 10 км (28,1%), 5 км (15,6%) і 3 км (12,5%), для 15-річних дівчат відстані пересування довжиною 5 км (25,0%), 2 км (15,6%) і 3 км (15,6%), для 15-річних юнаків - відстані пересування довжиною 10 км (37,5%), 5 км (28,1%) і 3 км (12,5%), для 16-річних дівчат відстані пересування довжиною 5 км (25,0%), 3 км (21,8%) і 10 км (21,8%), для 16-річних юнаків - відстані пересування довжиною 10 км (31,3%), 3 км (12,5%) і 5 км (12,5%), для 17-річних дівчат відстані пересування довжиною 5 км (25,0%), 10 км (21,8%) і 7 км (6,3%), для 17-річних юнаків - відстані пересування довжиною 10 км (37,5%), 20 км (18,7%) і 15 км (9,3%). Таким чином, звертали на себе увагу принаймні 2 тенденції: перша - полягала у вираженому перевищенні величин транспортного радіусу, властивого для юнаків, наданалогічними характеристиками, притаманними для дівчат, друга - в поступовому збільшенні відстаней щоденних пересувань з віком досліджуваних осіб.

У ході здійснення узагальної суб'єктивно-значущої оцінки власних житлово-побутових умов, переважна частка досліджуваних учнів визначала їх або як "добрі", або як "відмінні". Питома вага саме таких оцінок умов перебування серед дівчат у віці 14 років становила відповідно 53,1% і 43,7%, серед юнаків у віці 14 років - відповідно 46,8% і 34,3%, серед дівчат у віці 15 років складала відповідно 34,3% і 50,0%, серед юнаків у віці 15 років - відповідно 40,6% і 25,0%, серед дівчат у віці 16 років становила відповідно 50,0% і 25,0%, серед юнаків у віці 16 років - відповідно 46,8% і 37,5%, серед дівчат у віці 17 років складала відповідно 37,5% і 56,3%, серед юнаків у віці 17 років - відповідно 46,8% і 40,6%. Як задовільні власні житлово-побутові умови відзначали 18,7% 14-річних юнаків, 15,6% 15-річних дівчат,

25,0% 15-річних юнаків, 25,0% 16-річних дівчат, 9,3% 16-річних юнаків, 3,1% 17-річних дівчат і 9,3% 17-річних юнаків, як переважно незадовільні - відповідно 3,1% юнаків у віці 15 років, 6,3% юнаків у віці 16 років, 3,1% дівчат у віці 17 років і 6,3% юнаків у віці 17 років, як незадовільні - лише 1 (3,1%) 14-річний юнак, 2 (6,3%) 15-річних юнака і 1 (3,1%) 17-річний юнак.

Визнано, що цілий ряд соціально-економічних і соціально-побутових умов життя, передусім, соціальні характеристики родини, наявність обох батьків, особливості спілкування між батьками та між батьками і дітьми, соціально-побутові і матеріальні умови для здійснення цілком адекватного сучасним реаліям виховання, являють собою важливий етіологічний чинник, який може сприяти формуванню зрушень негативного змісту у стані як психічного, так і соматичного здоров'я дітей і підлітків [Менделевич, 2001; Полька, Сергета, 2012; Сергета, Бардов, 1997]. Саме тому великий інтерес становить здійснення поглибленого аналізу соціально-побутових умов життя, що справляють виражений вплив на особливості перебування та характер життєдіяльності сучасних учнів, створюють суттєве підґрунтя для розвитку як донозологічних зрушень у стані здоров'я, так і їх клінічно-окреслених проявів.

У ході досліджень, які проведені, встановлено, що переважна більшість школярів перебувала і виховувалась в умовах повної родини. Зокрема, до їх числа слід було віднести 78,1% дівчат і 81,2% юнаків у віці 14 років, 84,3% дівчат і 78,1% юнаків у віці 15 років, 75,0% дівчат і також 75,0% юнаків у віці 16 років, 71,8% дівчат і також 78,1% юнаків у віці 17 років. В умовах неповної родини з матір'ю виховувались від 1/8 до ? досліджуваних осіб, а саме: 25,0% 14-річних дівчат, 12,5% 14-річних юнаків, 12,5% 15-річних дівчат, 18,7% 15-річних юнаків, 25,0% 16-річних дівчат, 21,8% 16-річних юнаків, 18,7% 14-річних дівчат, 12,5% 14-річних юнаків. Водночас в умовах неповної родини з батьком перебували 1 дівчина (3,1%) у віці 15 років, 1 юнак (3,1%) у віці 15 років, 1 юнак (3,1%) у віці 16 років, 3 дівчини (9,3%) у віці 17 років і 2 юнаки (6,3%) у віці 17 років, тобто загалом 8 осіб (3,1%). Не можна було не відмітити і той факт, що проживали поза власної родини 1 дівчина (3,1%) і 1 юнак (3,1%) у віці 14 років та 1 юнак (3,1%) у віці 17 років, тобто загалом 3 особи (1,2%).

Дані щодо оцінки особливостей взаємовідносин в родині учнів, насамперед, взаємовідносин між батьками і дітьми, що відіграють надзвичайно важливу роль з точки зору формування передумов до розвитку численних стресових ситуацій як у школі, так і, в першу чергу, вдома засвідчували суттєву перевагу показників, котрі слід інтерпретувати як дружні. Частка оцінок зазначеного змісту серед дівчат і юнаків у віці 14 років становила відповідно 65,6% та 53,1%, серед дівчат і юнаків у віці 15 років - відповідно 59,3% та 68,7%, серед дівчат і юнаків у віці 16 років - відповідно 31,2% та 71,8%, серед дівчат і юнаків у віці 17 років - відпові-

дно 56,3% та 56,3%. Питома вага показників, які відзначали ненапружені внутрішньосімейні відносини, також була доволі великою, складаючи 31,2% та 25,0% відповідно серед 14-річних дівчат і 14-річних юнаків, 25,0% та 15,6% - серед 15-річних дівчат і 15-річних юнаків, 37,5% та 15,6% - серед 16-річних дівчат і 16-річних юнаків та 25,0% та 21,8% - серед 17-річних дівчат і 17-річних юнаків. Як напружені, з нечастими сварками, взаємовідносини у власній родині відзначали 21,8% юнаків у віці 14 років, 12,5% дівчат у віці 15 років, 6,3% юнаків у віці 15 років, 18,7% дівчат у віці 16 років, 6,3% юнаків у віці 16 років, 9,3% дівчат у віці 17 років і 12,5% юнаків у віці 17 років. Частка показників, які відзначали напружені внутрішньосімейні відносини з частими сварками, складала 3,1% серед 14-річних дівчат, 3,1% серед 15-річних дівчат, 12,5% серед 16-річних дівчат, 6,3% серед 16-річних юнаків, 6,3% серед 17-річних дівчат і також 6,3% серед 17-річних юнаків. Зрештою, надзвичайно напружені внутрішньосімейні відносини з частими сварками, аж до бійок, були властиві лише для 1 юнака (1,3%) у віці 15 років, 1 дівчини (3,1%) у віці 17 років і 1 юнака (1,3%) у віці 17 років, тобто загалом для 3 осіб (1,1%). Отже, з віком реєструвалась тенденція до поступового збільшення сукупної питомої ваги внутрішньосімейних відносин напруженого змісту, причому найчастіше всього вони реєструвались у 31,2% 16-річних дівчат та у 21,8% 17-річних юнаків.

Питома вага школярів, які постійно користувались послугами сфери обслуговування, протягом досліджуваного вікового діапазону поступово зростав, складаючи відповідно 46,8% і 50,0% серед 14-річних дівчат і 14-річних юнаків, 59,3% і 50,0% серед 15-річних дівчат і 15-річних юнаків, 65,6% і 71,8% серед 16-річних дівчат і 16-річних юнаків та 65,6% і 56,3% серед 17-річних дівчат і 17-річних юнаків. Як найпоширеніший рівень механізації процесу виконання різних видів хатніх робіт практично впродовж кожного вікового періоду, що підлягав аналізу, необхідно було відзначити добрий, достатній рівень. Саме таким він був серед 50,0% дівчат і 43,7% юнаків у віці 14 років, 59,3% дівчат у віці 15 років, 46,8% дівчат і 43,7% юнаків у віці 16 років, 37,5% дівчат і 53,1% юнаків у віці 17 років. І лише серед 15-річних юнаків спостерігалась певна рівновага показників, що слід було тлумачити як відмінний (34,3%), добрий (28,1%) і задовільний (31,2%).

Не потребували додаткової роботи для покращання власного матеріального становища і, отже, не працювали у вільний час, 93,7% дівчат і 81,3% юнаків у віці 14 років, 65,6% дівчат і 50,0% юнаків у віці 15 років, 84,3% дівчат і 62,5% юнаків у віці 16 років, 53,1% дівчат і також 53,1% юнаків у віці 17 років. Лише інколи працювали впродовж позанавчального періоду 3,1% 14-річних

дівчат і 6,3% 14-річних юнаків, 21,9% 15-річних дівчат і 43,8% 15-річних юнаків, 9,3% 16-річних дівчат і 18,8% 16-річних юнаків, 37,5% 16-річних дівчат і 34,3% 16-річних юнаків. Натомість регулярно доводилось працювати з метою покращання власного матеріального положення відповідно 3,1% дівчат і 12,5% юнаків у віці 14 років, 12,5% дівчат і 6,3% юнаків у віці 15 років, 6,3% дівчат і 18,7% юнаків у віці 16 років, 9,3% дівчат і 15,5% юнаків у віці 17 років, причому профіль додаткової оплачуваної роботи переважно не був пов'язаний або споріднений з профілем професійної діяльності, який віддавалась перевага в майбутньому. Слід було звернути увагу і на те, що питома вага учнів, які інколи або регулярно "підробляли", з віком поступово зростала, а також відзначити той факт, що прошарок таких осіб серед учнів, у порівнянні з ученицями, був більш високим.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Дані, отримані в ході вивчення соціальних і соціально-побутових аспектів організації повсякденної навчальної і позанавчальної життєдіяльності дівчат і юнаків, які перебувають в умовах сучасної школи, засвідчували переважно сприятливі соціально-побутові та матеріальні умови постійного перебування сучасних учнів.

2. Ураховуючи той факт, що спілкування з батьками та рідними є вагомим фактором, який впливає на формування психічного здоров'я підлітків, звертала на себе увагу негативна за своїм змістом тенденція до певного зростання сукупної питомої ваги внутрішньосімейних відносин напруженого змісту і, отже, погіршення взаємовідносин в родині у віковій динаміці.

3. Одержані результати відзначали наявність тенденцій до збільшення намагань покращити власне матеріальне становище з віком як серед дівчат, так і серед юнаків, шляхом здійснення додаткових видів робіт, що оплачувались, у позанавчальний час. Така тенденція, з одного боку, позитивно характеризує сучасну молодь, яка намагається щонайменше залежати від батьків, а також фінансово їм допомагати, з іншого. Однак ненормована діяльність у вільний час, що має або фізичний, або інтелектуальний зміст, створює додаткове психоемоційне навантаження, є вагомим підґрунтям для формування проявів передчасної втоми і перевтоми, становить суттєвий чинник ризику щодо виникнення відхилень у стані психічного здоров'я.

Виявлені в ході проведених досліджень особливості соціально- та навчально-значущих аспектів організації повсякденної життєдіяльності учнів вимагають урахування в подальшому під час розроблення та запровадження здоров'язберігаючих технологій.

Список літератури

Заброда Н.Н. Факторы риска в развитии психической дезадаптации подростков /Н.Н.Заброда, И.Н.Мас-

ликова //Актуальные вопросы психогигиены и охраны психического здоровья детей и подростков. - М.,

2007. - С.95-97.

Коренев М.М. Здоров'я дітей шкільного віку: проблеми і шляхи вирішення /

- М.М.Коренев, Г.М.Даниленко // Журнал Академії медичних наук. - 2007. - №3. - С. 526-532.
- Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология: практическое руководство /В.Д.Менделевич. - М.: МЕДпресс, 2001. - 592 с.
- Полька Н.С. Актуальні проблеми психогієни дітей і підлітків: шляхи та перспективи їх вирішення (огляд літератури і власних досліджень) / Н.С.Полька, І.В.Сергета //Журнал Національної Академії медичних наук України. - 2012. - Т.18, №2. - С. 223-236.
- Сергета І.В. Організація вільного часу та здоров'я школярів /І.В.Сергета, В.Г.Бардов. - Вінниця: РВВ ВАТ "Віноблдрукарня", 1997. - 292 с.
- Сердюк А.М. Психогієна дітей і підростков, страждаючих хронічними соматичними захворюваннями / А.М.Сердюк, Н.С.Полька, І.В.Сергета. - Вінниця: Нова книга, 2012. - 336 с.

Мостовая О.П.

ФИЗИОЛОГО-ГИГИЕНИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ОСОБЕННОСТЕЙ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОЙ И ВНЕУЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ СТАРШИХ КЛАССОВ СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЫ

Резюме. В ходе проведенных исследований осуществлена гигиеническая оценка социально- и учебно-значимых аспектов организации повседневной жизнедеятельности учащихся 14-17 лет, обучающихся в старших классах современной школы, определены наиболее распространенные изменения, требующие учета во время разработки и внедрения здоровьесохраняющих технологий.

Ключевые слова: общеобразовательное учебное заведение, учащиеся 14-17 лет, учебная и внеучебная деятельность.

Mostova O.P.

HYGIENIC ASSESSMENT OF SOCIAL AND EDUCATIONAL SIGNIFICANT ASPECTS OF DAILY LIVING PUPILS OF 14-17 YEARS OLD OF MODERN SCHOOL

Summary. In the course of research carried out a hygienic assessment of social and educational aspects of everyday life of pupils at the age of 14-17 years old enrolled in the senior class modern school, identifies the most common changes that should be known during the development and implementation of health promotion technologies.

Key words: school, pupils of 14-17 years old, educational and non-school activities.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2012р.

© Паламарчук О.В.

УДК: 57: 371. 24: 378.4

Паламарчук О.В.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, кафедра фармації (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДО НАВЧАННЯ ПО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНІЙ СИСТЕМІ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА "МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ"

Резюме. Висвітлені найбільш типові проблеми пристосування першокурсників до нових умов навчання у вищому навчальному закладі, обговорено найбільш ефективні шляхи їх подолання на прикладі викладання медичної біології як базової дисципліни у медичному вузі.

Ключові слова: адаптація, студенти першого курсу, навчальна діяльність, медична біологія

Вступ

Навчання в медичному університеті висуває підвищені вимоги до студентів внаслідок високого темпу учбового процесу та значного обсягу інформативних навантажень [Андрущенко, 2004]. Тому для успішного засвоєння матеріалу учбової програми необхідний достатній вихідний рівень загального інтелектуального розвитку, ерудованості, широти пізнавальних інтересів, рівня володіння певним колом логічних операцій [Высоцкий и др., 2010]. При деякому зниженні цього рівня можлива компенсація за рахунок активізації оперативної пам'яті й переключення уваги, рішення вербально-логічних завдань, або підвищеної мотивації та працездатності, посидючості, ретельності в учбовій діяльності [Каткова, 2004].

Значно ускладнює пристосування студентів до нових умов навчання модернізація системи вищої освіти України, яка є передумовою входження України до єдиного Європейського та світового освітнього про-

стору. За вимогами "Тимчасового положення про організацію навчального процесу за кредитно-модульною системою" у вивченні дисциплін більш питома вага надається студентам на самостійну роботу, особливо на теоретичних базових кафедрах, які викладають природничі та гуманітарні дисципліни, самостійна робота студента складає біля 33% від загальної кількості годин на підготовку [Мороз та ін., 2011]. Першокурсники не завжди успішно опановують знаннями тому, що у них не сформовані такі риси особистості, як готовність до навчання, здатність вчитися самостійно, контролювати і оцінювати себе, володіти своїми індивідуальними особливостями пізнавальної діяльності, вміння правильно розподіляти свій робочий час для самостійної підготовки [Ждан та ін., 2011]. Привчені до щоденної опіки і контролю в школі, деякі першокурсники не вмюють приймати елементарні рішення. У них недостатньо виховані навички самоосвіти і само-